

Abstrakt

Diplomová práce se primárně zabývá tzv. první etapou znárodňovacího procesu v Československu, který probíhal v letech 1945–1948 a současně poválečnými konfiskacemi ze stejného období. Cílem práce je nejprve popis a analýza dobových relevantních právních předpisů a jejich přiměřené zasazení do historického kontextu. Tomuto námětu je obsahově přizpůsobeno pět tematických kapitol.

Nejprve se pokouší vymezit základní pojmy, kterými jsou znárodnění, zestátnění, socializace, vyvlastnění a konfiskace. Následně zkoumá základní historické kořeny pojmu znárodnění. Činí tak zejména porovnáním přístupů k vlastnickému právu prizmatem dvou dominantních ideologií, a to liberalismu a socialismu.

Jádro práce pak obsahově tvoří samotné znárodňovací a konfiskační dekrety a otázky související. K této problematice měl úzký vztah i institut národní správy. Z pohledu zákonodárce bylo třeba také odlišit, které majetkové podstaty se stanou předmětem konfiskace a které naopak předmětem znárodnění. Znárodnění podlehl nejprve filmový průmysl, následně doly a velké průmyslové podniky, potravinářský průmysl, bankovníctví a pojišťovny.

Bezprostředně navazující část velmi stručně mapuje další osud majetku znárodněného v první etapě, jakož i majetku, který dosud znárodněný nebyl. Činí tak zejména prezentací souvisejících právních předpisů z období let 1948–1989. Do této kategorie spadají především zákony z období tzv. druhé etapy znárodnění, Ústava 9. května, Ústava z roku 1960 a kodexy upravující oblast občanského práva.

Poslední část se snaží nastínit možné využití poznatků získaných právně-historickou analýzou znárodnění a konfiskace na problematiku aktuálnější, a to restituční a privatizační zákonodárství z počátku 90. let 20. století. Specifika restituční legislativy následně ilustruje vybraná judikatura Ústavního soudu ČR. Na závěr je věnován prostor i otázce církevních restitucí.